

Міністерство освіти і науки України
Глухівський національний педагогічний університет
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Кафедра іноземних мов та методики викладання

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**Тема: Використання матеріалів періодичних видань як засобу
формування потенціального словника старшокласників**

Виконав:

Петруня Михайло Олександрович

Спеціальність: 014 Середня освіта
(Англійська мова і література)

Освітня програма:

Середня освіта (Мова і література
(англійська))

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, старший
викладач

Бутова Віра Олександрівна

Допущено до захисту
«08» листопада 2023 р.

Завідувач кафедри

_____ Ольга МІЛЮТІНА

Дата захисту: «___» грудня 2023 р.

Оцінка _____

Підписи членів АК

Глухів 2023 рік

Анотація

Магістерської роботи на тему:

ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛЬНОГО СЛОВНИКА СТАРШОКЛАСНИКІВ

Актуальність дослідження.

На заняттях з іноземної мови основним способом формування мовної картини світу є сама мова і, особливо, його лексична сторона як форма відображення дійсності та системи речей у свідомості носія мови та того, хто вивчає іноземну мову. Лексика є одним з основних компонентів мовного спілкування, виступає його найбільш важливим інструментом. Найскладнішими для учнів у процесі читання текстів іноземною мовою є неопрацьовані лексичні одиниці. Ця проблема особливо гостро постає перед учнями старших класів при переході до читання складних текстів з періодичних видань. Постійне звернення до словника для подолання труднощів перетворює читання на малопродуктивне розшифровування іншомовних текстів. Ця ситуація сприяє тому, що одним із завдань для навчання безперекладного розуміння тексту стає розширення та формування потенційного словника учнів.

Об'єкт дослідження: Процес вивчення іноземних мов на старшому ступені у взаємодії всіх його складових.

Предмет дослідження: Процес поповнення та збагачення потенціального словника старшокласників на основі використання матеріалів періодичних видань.

Мета дослідження: визначити ефективність запропонованих форм та методів збагачення потенціального словника старшокласників на основі використання матеріалів періодичних видань, а також розробити конкретні рекомендації з метою підвищення якості навчання англійської мови на старшому ступені освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Основний зміст роботи.

В магістерській роботі досліджено актуальні аспекти формування потенціального словника з використанням матеріалів періодичних видань у

навчанні іноземних мов на старшому ступені. Розглянуті принципи навчання старшокласників лексичного матеріалу та різні підходи до розширення словникового запасу учнів старшого ступеня на основі використання сучасних періодичних видань. Автором були розроблені та впроваджені у навчальний процес вправи з використанням текстів англомовних періодичних видань, які дозволили підвищити рівень навчальних досягнень учнів. Запропоновані автором вправи на збагачення та розширення потенціального словника старшокласників спрямовані на підтримку індивідуального розвитку учнів та підготовку їх до успішної іншомовної комунікації та викликів глобального ринку праці.

Ключові слова: принципи навчання іноземних мов, лексичні одиниці, комунікативний метод навчання іноземної мови, потенціальний словник, старший ступінь навчання, періодичні видання.

Abstract

Master's thesis

USING THE MATERIALS FROM PERIODICALS AS A MEANS OF FORMING HIGH SCHOOL STUDENTS POTENTIAL VOCABULARY

Relevance of the research.

In foreign language classes, the main way of forming a linguistic picture of the world is the language itself and, especially, its lexical side as a form of reflection of reality and the system of things in the mind of the native speaker and the one learning a foreign language. Vocabulary is one of the main components of language communication, it is its most important tool. The most difficult for students in the process of reading texts in a foreign language are unprocessed lexical units. This problem is especially acute for high school students when they start reading complex texts from periodicals. Constantly turning to the dictionary to overcome difficulties turns reading into unproductive deciphering of foreign texts. This situation contributes to the fact that one of the tasks for teaching untranslated understanding of the text becomes the expansion and formation of the students' potential vocabulary.

Object of research: The process of learning foreign languages at the senior level in the interaction of all its components.

Research subject: The process of replenishing and enriching the potential vocabulary of high school students based on the use of materials from periodicals.

The purpose of the study: to determine the effectiveness of the proposed forms and methods of enriching the potential vocabulary of high school students based on the use of materials from periodicals, as well as to develop specific recommendations to improve the quality of English language learning at the senior level of the educational process in general secondary education institutions.

The main content of the work.

In the master's thesis, the relevant aspects of the formation of a potential dictionary using the materials of periodicals in the teaching of foreign languages at the senior level were investigated. The principles of teaching high school students lexical

material and different approaches to expanding the vocabulary of high school students based on the use of modern periodicals are considered. The author developed and implemented exercises using the texts of English language periodicals, which made it possible to increase the level of academic achievements of students. The exercises proposed by the author to enrich and expand the potential vocabulary of high school students are aimed at supporting the individual development of students and preparing them for successful foreign language communication and the challenges of the global labor market.

Key words: principles of foreign language learning, lexical units, communicative method of foreign language learning, potential dictionary, advanced degree of education, periodicals.

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛЬНОГО СЛОВНИКА УЧНІВ.....	11
1.1. Принципи навчання старшокласників лексичного матеріалу.....	11
1.2. Особливості навчання лексичного матеріалу на старшому ступені.....	18
1.3. Використання періодичних видань на уроках англійської мови.....	31
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛЬНОГО СЛОВНИКА УЧНІВ.....	47
2.1. Система вправ для формування потенційного словника учнів.....	47
2.2. Аналіз результатів формування потенційного словника учнів.....	53
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62

Вступ.

Актуальність дослідження. Вимоги до випускників середньої загальноосвітньої школи з оволодіння іноземними мовами сьогодні зростають. Метою навчання стає формування у професійно значущих лінгвістичних компетентностей, які навчаються, готовності до проектування післяшкільної мовної освіти відповідно до індивідуальних запитів та професійних потреб; підготовку до подальшої самореалізації в умовах інноваційного соціокультурного та економічного розвитку суспільства. У рамках базового курсу навчання мови у школі учнів необхідно сформувати різні види компетенцій – предметні, метапредметні, комунікативні, особистісні.

Опанування комунікативної компетенції відбувається поступово. Навчальний проходить від рівня користувача мовою до рівня просунутої комунікативної компетенції. Через війну розвивається мовна особистість, що є «сукупність здібностей людини до іншомовному спілкуванню на міжкультурному рівні, під яким розуміється адекватний вплив із інших культур». Така особистість складається з оволодіння вербально-семантичним кодом мови, що вивчається, тобто «мовною картиною світу» носіїв мови та «глобальною картиною світу», що дозволяє людині зрозуміти нову для неї соціальну дійсність.

На заняттях з іноземної мови основним способом формування мовної картини світу є сама мова і, особливо, його лексична сторона як форма відображення дійсності та системи речей у свідомості носія мови та того, хто вивчає іноземну мову. Лексика є одним з основних компонентів мовного спілкування, виступає його найбільш важливим інструментом. Лексичні одиниці мають певні, закріплені за ними значеннями. Формування мовної картини світу іншого народу, в такий спосіб, безпосередньо з розвитком лексичної компетенції. Це набуває особливої значущості для учнів 10-11 класів загальноосвітньої школи. Старший ступінь середньої школи є своєрідним етапом досягнення функціональної грамотності у володінні іноземною мовою, етапом подальшого формування та вдосконалення іншомовної комунікативної

компетенції, що включає мовну, мовну, соціокультурну, компенсаторну та навчальну компетенції. Досягнення порогового рівня є необхідною передумовою для практичного застосування іноземної мови у найпоширеніших ситуаціях спілкування з носіями мови, обов'язковою умовою продовження освіти після школи. Водночас кількість аудиторних годинників залишається на рівні 3-х годин на тиждень, збільшуючи обсяг самостійної роботи школяра.

Сучасний світ мультикультурності та тенденцій до глобалізації вимагає від учнів поєднання глибоких і міцних знань та навичок як рідної, так і іноземних мов. Володіння декількома іноземними мовами є важливим для загальної освіти та розвитку учнів та побудови їхньої майбутньої успішної кар'єри. Переважна більшість учнів має високу мотивацію вдосконалювати свої мовні навички. При цьому, може бути складно і навіть нецікаво збагачувати свій словниковий запас за допомогою виконання традиційних вправ з багаторазовим повторенням і написанням речень та текстів.

Найскладнішими для учнів у процесі читання текстів іноземною мовою є неопрацьовані лексичні одиниці. Ця проблема особливо гостро постає перед учнями старших класів при переході до читання складних текстів з періодичних видань. Постійне звернення до словника для подолання труднощів перетворює читання на малопродуктивне розшифровування іншомовних текстів. Ця ситуація сприяє тому, що одним із завдань для навчання безперекладного розуміння тексту стає розширення та формування потенційного словника учнів.

Все вище зазначене зумовило актуальність вибору теми нашого магістерського дослідження **«Використання матеріалів періодичних видань як засобу формування потенціального словника старшокласників»**.

Об'єкт дослідження: Процес вивчення іноземних мов на старшому ступені у взаємодії всіх його складових.

Предмет дослідження: Процес поповнення та збагачення потенціального словника старшокласниківна основі використання матеріалів періодичних видань.

Мета дослідження: визначити ефективність запропонованих форм та методів збагачення потенціального словника старшокласників на основі використання матеріалів періодичних видань, а також розробити конкретні рекомендації з метою підвищення якості навчання англійської мови на старшому ступені освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Завдання дослідження:

1. Охарактеризувати психологічні та педагогічні аспекти навчання старшокласників лексичного матеріалу.
2. Визначити сутність та специфіку поняття «потенціальний словник» у навчанні англійської мови.
3. Визначити форми, принципи та методи збагачення потенціального словника старшокласників на основі використання матеріалів періодичних видань.
4. Охарактеризувати особливості збагачення потенціального словника старшокласників на основі використання матеріалів періодичних видань.
5. Визначити можливості використання досвіду автора для збагачення потенціального словника старшокласників на основі використання матеріалів періодичних видань.

Наукова новизна роботи полягає в осмисленні та визначенні різних аспектів поняття «потенціальний словник» та різних підходів до його формування.

Практична значущість дослідження обумовлена тим, що розроблені поради дозволять вчителям іноземних мов переглянути підходи до збагачення потенціального словника старшокласників та обрати власну стратегію та організації такої діяльності на уроках англійської мови.

Методи дослідження: теоретичні: понятійний аналіз, порівняння, узагальнення, моделювання.

Емпіричні: педагогічний експеримент, опис, порівняльний аналіз, математичні обрахунки.

Результати наукової роботи висвітлено у одній одноосібній публікації та апробовано під час виступу на звітній студентській конференції Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка в травні 2023 року.

Структура магістерської роботи: робота, загальним обсягом 64 сторінок складається зі вступу, двох розділів, висновків (основного тексту – 61 сторінки), списку використаних джерел (35 позицій).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛЬНОГО СЛОВНИКА УЧНІВ

1.1. Принципи навчання старшокласників лексичного матеріалу

Перш ніж ми зосередимося на основній темі цієї дипломної роботи, ми повинні зрозуміти різноманіття принципів, які важливі для викладання/вивчення іноземної мови, оскільки принципи навчання/викладання розуміються як основні нормативні правила, яких слід дотримуватися, щоб зробити навчання ефективним (І. Гончаренко). У нашій дипломній роботі ми представляємо використання інтелектуальних карт у процесі оволодіння іноземною мовою, і тому ми продемонструємо ті принципи, які пов'язані з цією формою представлення/засвоєння іноземної лексики. Існують різні класифікації виховних принципів, описані декількома українськими вченими за різними критеріями.

На думку Ніколаєвої [33; с. 48–52], сім дидактичних принципів можна застосувати до викладання/навчання з різних предметів. Ці принципи включають наступне:

1) принцип демонстрації (аудіальний, візуальний чи комбінований), і ми можемо назвати його найважливішим для дослідження нашого питання дослідження – застосування інтелект-карт для навчання/вивчення іноземної лексики;

2) принцип доступності; ретельний добір початкового матеріалу та вправ з урахуванням рівня підготовки учнів; завдання мають бути зрозумілими на посильність впливає обсяг матеріалу, тематика завдань, різниця між необхідним рівнем і реальним;

3) принцип міцності й достовірності мовленнєвого матеріалу забезпечується збільшенням змісту навчального матеріалу, яскравим і емоційним ознайомленням з ним, виконанням численних тренувальних вправ, систематичним повторенням;

4) принцип свідомості означає, що навчання є більш успішним, якщо учні розуміють зміст вивченого, а не повторюють новий матеріал механічно, не розуміючи його належним чином;

5) принцип діяльності, яка може бути інтелектуальною, емоційною, мовленнєвою (як розв'язування проблемних завдань); залучення емоцій студентів робить навчальний процес з оволодіння іноземними мовами ближчим до особистості студента та його особистого життєвого досвіду;

6) принцип навчального виховання окремих особливостей учнів; під час опрацювання окремої теми вчитель має спланувати виховний вплив на формування/коригування особистісних якостей і соціальних навичок учня;

7) принцип індивідуалізації, який передбачає реалізацію студентоцентричного підходу в навчанні; викладач повинен знати особливості кожного учня та кожної навчальної групи, щоб максимально ефективно спланувати заняття.

Перший принцип демонстрації є найбільш релевантним для нашого дослідження, але ми також можемо включити наступні принципи в наші стратегії вивчення лексики за допомогою розумових карт. Враховуючи, наприклад, доступ студентів до вивченого лексичного матеріалу (принцип 2), ми можемо реалізувати цей принцип, наприклад, у вигляді інтелектуальних карт, які в рамках однієї теми включають лексико-граматичний мінімум заданий рівень мови. Ми також можемо пов'язати інтелект-карту з виконанням вправ (принцип 3), які відпрацьовують лексику, подану в інтелект-карті, в ситуаціях, які емоційно близькі студентам і вони вважають їх необхідними (принцип 7). У той же час інтелект-мапінг може підтримувати процес вивчення іноземної мови шляхом зміцнення прикладної свідомості (принцип 4) у вигляді зображень, кольорів, стрілок, графічного представлення ієрархії або логічного поділу зображення. Принципи 5–7 корисні при навчанні/вивченні іноземної лексики, оскільки вони передбачають індивідуальний підхід до кожної окремої групи чи учня і таким чином роблять процес навчання/навчання більш ефективним, роблячи його емоційнішим.

Дослідники проблем викладання іноземних мов [34; с. 311–313] запропонували застосовувати сигнальну граматику як спосіб полегшити процес навчання для учнів через звернення до їхньої підсвідомості через візуалізацію граматики та лексики. матеріал у класі. Метою сигнальної граматики вони вбачають у з'єднанні свідомого і несвідомого підходу учня в оволодінні новою мовою. Сигнал призначений для полегшення доступу студента до основної інформації. Сигнальна граматика – це спроба переходу від вербалізованої форми до візуалізації, особливо з використанням сигнальних слів у прикладах речень. Його можна розглядати як спробу застосувати неусвідомлений зв'язок лексичного та граматичного аспектів навчання іноземної мови в ситуативному контексті.

У процесі викладання / вивчення іноземної мови слід дотримуватися освітніх принципів. Існує багато трактувань терміна «принцип навчання», але суть його незмінна: принципи навчання можна визначити як систему основних ідей, положень, які простежуються в усьому навчальному процесі, визначають вимоги до нього та зрештою забезпечують ефективність викладання/навчання. Таке визначення є базовим для нашого дослідження.

Історія науки про освіту доводить, що ще Я. А. Коменський виділив такі принципи навчання:

- науковий характер;
- наочність;
- свідомість і активність;
- послідовність і системність;
- доступність;
- міцність набутих знань;
- врахування вікових та індивідуальних особливостей.

Нині в педагогічній науці загальноновизнаними є такі дидактичні (класичні) принципи навчання [34; с. 84–85]:

- наочність;

- активність і самостійність;
- доступність і доступність;
- міцність знань;
- регулярність і послідовність;
- науковий характер;
- співвідношення теорії з практикою;
- системність;
- індивідуальний підхід до учнів.

Крім загальнодидактичних принципів існують і специфічні, які називаються методичними, характерними для будь-якого окремого предмета. У нашому дослідженні ми розглянемо принципи, які можна застосувати до навчання/вивчення іноземних мов загалом та іншомовної лексики зокрема.

За класифікацією С. Мисечко до методичних засад належать:

- 1) принцип комунікативності як побудови навчального процесу як моделі реального спілкування;
- 2) принцип домінуючої ролі вправ; основна частина заняття з іноземної мови має бути присвячена відпрацюванню учнів у використанні нового матеріалу (фонетичного, граматичного, лексичного) нової мови;
- 3) принцип взаємопов'язаного оволодіння різними видами мовленнєвої діяльності (граматика, сприйняття на слух, читання, письмо).
- 4) принцип врахування рідної мови учнів.

Всі ці принципи взаємопов'язані і взаємопов'язані. Слід мати на увазі, що неправильне застосування або ігнорування будь-якого з принципів призведе до проблем у навчальному процесі або негативно вплине на його результати.

У підручнику, підготовленому групою дослідників під керівництвом С. Ніколаєвої, запропоновано ще одну класифікацію принципів навчання. У них аналізуються загальнодидактичні та специфічні методичні принципи [33; с. 110–122] вивчення/викладання різних предметів. У нашому дослідженні ми проаналізували зі списку лише принципи, які можна чітко пов'язати з проблемою

застосування інтелектуальних карт у вивченні/викладанні іноземних мов та створення словникових карт.

До загальнодидактичних принципів належать принципи наочності, посиленості, міцності запам'ятовування, свідомості, науковості, активності, навчальної підготовки, індивідуалізації, доступності, систематичності й послідовності, проблемності, розвивального навчання. Принципи навчання / викладання в умовах вивчення / викладання іноземних мов представляють різні аспекти:

1. Принцип використання засобів навчання полягає у використанні на уроці словесних, образотворчих та абстрактно-символічних предметів. Наочні посібники в роботі з учнями можуть мати форму малюнків, фотографій, схем, а для нашого дослідження важливі різні інтелектуальні карти.

2. Принцип міцності та надійності у вивченні мови передбачає ретельний відбір навчального матеріалу та видів вправ. Для здійснення мовленнєвої комунікації пам'ять учня повинна містити певну кількість лексичних одиниць, дуже ефективними можуть стати мовленнєві зразки, фрази, розумові карти.

3. Принцип свідомості означає, що навчання є більш успішним, якщо учень добре розуміє зміст матеріалу на уроці. Для цього необхідно цілеспрямовано добирати навчальний мовний і мовленнєвий матеріал.

4. Принцип науковості навчання передбачає застосування вчителем і учнем порівняльного аналізу мовного матеріалу рідної та іноземної мов.

5. Принцип активності у вивченні мови передбачає активність учня в мовленнєвих і розумових вправах. Студенти можуть самостійно складати інтелект-карти, щоб досягти прогресу в опануванні мови.

6. У навчальному процесі мови реалізується принцип індивідуалізації шляхом врахування індивідуально-психологічних особливостей учнів.

7. Принцип навчального навчання мови допомагає учням самовиразитися як особистості, удосконалити свої здібності, забезпечує формування в учнів

позитивних рис характеру (дружелюбності, толерантності, колективізму, активності, працьовитості тощо).

Методичний принцип 1 можна легко застосувати до процесу викладання/вивчення іноземної лексики за допомогою інтелектуальних карт, оскільки інтелектуальна карта означає структурування іноземної лексики за темами. Таке навчання залучає учнів до осмислення типових життєвих ситуацій, близьких їм емоційно, покращує результати навчання. Принцип 2 також важливий для використання інтелектуальних карт, оскільки кожен картину зі спеціально структурованим словником можна використовувати багато разів для різних вправ. Чим більше учні виконують вправи з кожної теми, тим багатшим стає їхній словниковий запас і тим краще розвиваються їхні комунікативні навички. Рідна мова учня значною мірою впливає на навчальний процес оволодіння іноземною мовою та його результати (принцип 3), оскільки зазвичай учень мислить рідною мовою, а згодом шукає аналогії для лексики та граматичної будови в іноземній мові. У випадку мов, які належать до слов'янської групи, цей принцип працює ще краще, оскільки слова обох мов часто схожі за фонетикою, написанням і значенням. Робота з інтелектуальними картами для збагачення іншомовного словника передбачає різні види мовленнєвої діяльності учнів (принцип 4): читання, говоріння (монологи та діалоги) та письмо. Цей факт робить інтелект-карту дійсно ефективним інструментом для викладання/вивчення словникового запасу іноземних мов, оскільки чим частіше нове слово вживається учнями в різних вправах, тим сильнішими стають їхні словникові навички.

Порівнюючи перелік виховних принципів, запропонованих А. Коменського до аналізованого В. Чернишем слід зазначити, що сучасний аналіз містить більше джерел і видів класифікації та є більш детальним. Якщо застосувати ці правила до предмета нашого дослідження, то вони виглядатимуть так: інтелектуальні карти мають бути досить простими і зрозумілими, зрозумілими кожному учневі, надійними як навчальний інструмент і науково обґрунтованими [34; с. 144–150]. Чіткість карт, кольорова візуалізація явища;

цікавий, привабливий матеріал повинен активізувати учня і допомогти йому запам'ятати лексику, пов'язану з певною темою. Діяльність студента також підтримується так званим зручним матеріалом, який інтуїтивно стимулюватиме студента.

Для прикладу можна розробити лексичну карту на щоденну тему ПОГОДА, доповнену фразою = запитання та відповідь (Яка сьогодні погода?); що є звичайною частиною щоденного спілкування. Ми також маємо зосередитись на типі медіа – різних формах представлення лексики: електронних (онлайн-зображення/карти чи додатки) та паперових (друкованих чи рукописних), які легко доступні для студента. Треба також дотримуватись закономірності в графічній обробці теми: посередині назва теми — великими літерами, ліворуч — слова, які повторюються на вищих рівнях мови, а навколо них додаються нові слова; також ми повинні поважати та дотримуватися рівнів мови, переходити від простішого до складнішого, вчитися поступово; і представити змістовні теми.

Отже, можна зробити висновок, що реалізація вищезазначених освітніх принципів у побудові та проведенні навчального процесу з іноземних мов може призвести до ефективності та допоможе уникнути проблем і помилок у діяльності як викладача, так і студента в усіх аспектах оволодіння іноземною мовою. мови, включаючи словникову діяльність, яку можна розглядати як основну, разом із засвоєнням граматичної структури.

1.2. Особливості навчання лексичного матеріалу на старшому ступені.

Важливість словникового запасу в засвоєнні другої мови не можна переоцінити.

Словниковий запас є центральним у мові та критично важливим для типової мови учнів. Словниковий запас є однією з важливих речей у навчанні мови англійської як другої мови. Словниковий запас не можна відокремити від навчання мови, тому що вона розглядається як частина мови. Перше, що вчать при вивченні мови, особливо англійської, є словниковий запас. Тим не менш, вивчення словникового запасу недооцінюються в галузі другої мови. Хокетт стверджує, що один із найвпливовіших структурних лінгвістів того часу зайшов так далеко, щоб стверджувати, що словниковий запас був найлегшим аспектом другої мови для вивчення і що це навряд чи потребує формальної уваги в класі.

Згідно Вілкінсу, без граматики можна передати дуже мало, тоді як без словникового запасу нічого не можна передати. Його погляд повторюється в цій пораді студентам з нещодавнього підручника (Деллар Х і Хокінг Д, Інновації): «Якщо ви витрачаєте більшу частину свого часу на вивчення граматики, ваша англійська не покращиться набагато. Ви побачите найбільше покращення, якщо вивчите більше слів і виразів. Граматикою можна сказати дуже мало, але словами можна сказати майже все!». Коротко можна зробити висновок, що, вивчаючи мову, ми повинні мати великий словниковий запас, тому що без словника важко висловлюватися і щось зрозуміти.

Проте, з того часу статус лексики значно покращився. Частково це сталося в результаті розвитку комунікативного підходу до навчання мови, а частково через стимул розуміння такого методу, як природний підхід (Крашен і Террелл). Прихильники цього методу вказують на те, що на ранніх етапах навчання і використання другої мови краще обслуговується лексикою, ніж граматикою, і що можна, по суті, «обходити» граматику, шукаючи значення, якщо мати достатній словниковий запас. Крім того, Ріверс стверджує, що придбання адекватного словникового запасу є необхідним для успішного використання другої мови, оскільки, без обширного словникового запасу, ми не зможемо

використовувати структури та функції, які можемо навчитися використовувати для зрозумілого спілкування.

Відповідно до визначень, наведених вище, можна зробити висновок, що вивчення мови є завжди пов'язане зі словниковим запасом. Якщо ті, хто вивчає англійську мову, мають багатий словниковий запас, їм буде легше опанувати англійську мову та покращувати свої досягнення з англійської мови.

Для нашого дослідження необхідно розглянути коротку характеристику старшого ступеня навчання та психолого-педагогічні умови навчання іноземних мов у старших класах повної середньої школи.

Старший шкільний вік є періодом спокійного фізичного розвитку, при якому у старшокласників спостерігається приріст сили, продовжується розвиток мозку, відбуваються процеси внутрішньоклітинного ускладнення, а отже, і розвиток відповідних функцій, що визначає готовність старшого школяра до фізичних та розумових навантажень [35].

Фізичний розвиток сприяє формуванню навичок та умінь у навчанні, спорті, відкриває широкі можливості для вибору професії. Водночас воно впливає і на розвиток деяких якостей особистості. Усвідомлення своєї фізичної сили, привабливості, здоров'я впливає формування у юнаків і дівчат високої самооцінки впевненості у собі, життєрадісності, і навпаки, усвідомлення своєї фізичної слабкості викликає вони замкнутість, зневіра у власні сили, песимізм. Таким чином, юність - це не що інше, як перехід від суто фізичної зрілості до соціальної зрілості. Головний її зміст – залучення до дорослого життя, засвоєння тих і правил, які у суспільстві.

Поведінка старшого школяра дедалі більше стає цілеспрямовано-організованим, свідомим, вольовим. Дедалі більшу роль відіграють свідомо вироблені чи засвоєні критерії, норми та свого роду життєві принципи. Виникають елементи світогляду, з'являється стійка система цінностей. Народжується інтерес до внутрішнього світу - свого, інших людей, з'являється вміння ставити себе на місце іншої людини та співпереживати йому. 10 клас розпочинає старший етап навчання ІМ. На той час в учнів складається основне

вміння за всіма видами мовної діяльності, які надалі поглиблюються та вдосконалюються. Від міцності та глибини знань, від рівня умінь і навичок учнів, досягнутих на середньому етапі, починається успішне просування на наступному, завершальному етапі. Але це неможливо досягти без формування лексичних навичок.

За законами пам'яті людині властиво забувати приблизно 50% отриманої інформації після її першого пред'явлення, а загалом забування сильніше перші дні після повідомлення нового, потім крива забування падає.

Враховуючи ці дані психології, вчитель повинен побудувати перший етап роботи над новим словом так, щоб використовувати якомога більше вправ у момент першого пред'явлення лексичного матеріалу, щоб забезпечити максимальну кількість повторень нового слова, можливість багаторазового прослуховування та відтворення його учнями у мові.

У Державному освітньому стандарті з іноземних мов передбачається як мета навчання оволодіння іншомовним спілкуванням як мінімум на рівні елементарної комунікативної компетенції в говорінні, аудіювання, письмі та просунутій комунікативній компетенції в читанні [21].

Такий підхід до навчання іноземної мови зумовлює необхідність оперативної та водночас дуже якісної підготовки до функціонування її мовних засобів.

Рівень сформованості комунікативних компетенцій безпосередньо залежить від якості оволодіння, у тому числі й лексичною стороною мовної діяльності.

Лексика в системі мовних засобів є найважливішим компонентом мовної діяльності: аудіювання та говоріння, читання та письма. Це визначає її важливе місце кожному уроці іноземної мови, формування та вдосконалення лексичних навичок постійно перебуває у зорі вчителя. Лексичні одиниці мови, поряд з граматичними, є вихідним і необхідним будівельним матеріалом, за допомогою якого здійснюється мовленнєва діяльність, і тому становлять один з основних компонентів змісту навчання ІМ [22].

Часто в школі можна спостерігати таку картину: засвоєні учнями на першому році навчання іноземної мови 150-200 слів і активно використовувані ними в мовленні, на наступних етапах забуваються - словниковий запас учнів не тільки не зростає, але навіть скорочується.

Усе це виявляється у тому, що у монологічній і діалогічній промови учні використовують одноманітну лексику, і тому мова виглядає неприродною, позбавленою лексичної варіативності, належної гнучкості, що відповідає віку учнів та прийнятим нормам спілкування.

Досвід роботи переконує нас у тому, що якщо слабкий і навіть середній учень не промовив нову лексичну одиницю кілька разів протягом одного уроку, не прослуховує її відтворення вчителів та товаришів, немає впевненості в тому, що вона не "підє" з його пам'яті відразу ж після закінчення занять. Такий підхід вимагає від вчителя граничної уваги до вибору вправ призначених для первинного відпрацювання лексики та організації роботи з нею.

А кількість слів чужої мови величезна. Потрібна для засвоєння кожного слова кропітка робота або зовсім не ведеться, або охоплює таку лексику, яка надалі не використовується в мові, а тому забувається.

Щоб досягти засвоєння учнями лексики ІМ, без чого неможливе ні вираз, ні розуміння змісту мови, потрібна продумана робота над такими лексичними одиницями (ЛЕ), які необхідні для розвитку мовної діяльності та мають повторюваність у межах тематики середньої школи.

Тут необхідно враховувати низку важливих моментів. Насамперед - це особистість самого вчителя, його професійні якості. Залежно від того, наскільки цікаво буде спланована вчителем робота у цьому напрямі, залежить бажання учня збагачувати свій словниковий запас, прагнення говорити на ІМ. Обсяг словникового запасу учнів, коефіцієнт його корисної дії при засвоєнні матеріалу прямо пропорційні до творчої віддачі педагога, його професійної компетентності.

Вчитель повинен мати здатність до творчої діяльності. Його головне завдання в даному контексті полягає в тому, щоб досягти повного освоєння

учнями програмного лексичного мінімуму та міцного закріплення в їхній пам'яті активного словникового запасу на середньому та старшому етапах навчання.

Другий важливий момент – проблема активного та пасивного володіння мовою. Загальновідомо, що у рідній мові в людини є активний запас, тобто. ЛЕ, які він вживає у своїй промові, та пасивний запас лексики, яку він лише розуміє. Пасивний словниковий запас людини у кілька разів перевищує його активний запас.

З цього випливає, що лексичний мінімум щодо ІМ повинен включати дві частини: активну та пасивну лексику. Наукою встановлено, що активний мінімум по ІМ повинен бути в 2,5 - 3 рази менше пасивного, до якого він входить як ядро [22].

Розбіжність обсягів активного і пасивного матеріалів пояснюється наступною закономірністю: активне та пасивне володіння мовою будується на різних психічних процесах: а) на процесах самостійного вибору мовних засобів, що зберігаються в довгостроковій пам'яті, та побудови необхідних для висловлювання словоформ, словосполучень та фраз – при активному володінні; на процесах сприйняття вже оформленої чужої мови, її аналізу, впізнавання в ній знайомих елементів та розуміння на цій основі сенсу чужої мови (у тому числі за допомогою припущення) – при пасивному володінні.

Крім того, обсяг активно та пасивно використовуваного лексичного матеріалу в процесі навчання ІМ залежить від низки екстралінгвістичних факторів: рівня початкової підготовки учнів, їх здібностей тощо.

Вводити нові слова вчителю доводиться майже кожному уроці.

Тому ознайомлення учнів з новими словами (презентація та семантизація) та їх первинне закріплення є дуже напруженою роботою.

Досвід роботи переконує нас у тому, що якщо слабкий і навіть середній учень не промовив нову лексичну одиницю кілька разів протягом одного уроку, не прослуховує її відтворення вчителів та товаришів, немає впевненості в тому, що вона не «підє» з його пам'яті відразу ж після закінчення занять. Такий підхід вимагає від вчителя граничної уваги до вибору вправ призначених для

первинного відпрацювання лексики та організації роботи з нею. Тому ознайомлення учнів з новими словами (презентація та семантизація) та їх первинне закріплення є дуже напруженою роботою.

Принципи добору лексичного мінімуму.

Як відомо, існують певні принципи відбору лексичного мінімуму: тематичний відбір, частотність, прогнозування помилок щодо мовної інтерференції, семантичний відбір, принцип поєднання, принцип стилістичної необмеженості, а також принцип словотвірної цінності.

Тематичний вибір. Під ним розуміється відбір досить обмеженої кількості спеціальних слів і виразів, без яких не можливе спілкування на тій чи іншій темі.

Частотність визначається за допомогою низки навчальних словників, підручників та довідників.

Прогнозування помилок з мовної інтерференції допомагає відібрати лексичний мінімум, необхідний правильного і ідіоматичного вираження думок учня. При передачі своїх думок він намагається в іншомовній мовній діяльності керуватися обсягом та системами значень слів та словосполучень рідної мови, будувати фрази за структурно-мовленнєвими зразками, властивими рідній мові. Тому й намагаються визначити, якими найбільш уживаними та цінними для спілкування лексичними одиницями можуть бути передані в англійській мові найбільш комунікативно-цінні лексичні одиниці російської мови, які розходяться за своєю смисловою структурою або за структурно-мовними моделями з відповідними словами, виразами та конструкціями англійської мови.

Семантичний відбір. Слова, що відбираються, повинні виражати найбільш важливі поняття, що відповідають тематиці усного і письмового мовлення, що вивчається.

Принцип сполучуваності. Цінність лексики визначається залежно від її здатності поєднуватись з іншими словами. Чим вище поєднання слова, ті воно більш комунікативно цінне. Принцип сполучуваності слід також розуміти тому, що слова розподілилися за курсами у порядку, у якому могли бути найкращим чином друг з одним. Наприклад, з дієсловом "read" були включені такі

прислівники, як "out loud", "loudly", "fast", "slowly" і т.п. І, навпаки, не включалися такі слова, які можуть не вступати у поєднання ні з якими словами (чи з дуже обмеженою кількістю слів) цього етапі.

Принцип стилістичної необмеженості – принцип власності слова нейтральної, літературної, розмовної, книжково – писемної мови. Відповідно до цього принципу відсоток лексики підвищується з курсом: чим молодший курс, тим нейтральніший за стилем лексика.

Принцип словотвірної цінності – це принцип спроможності слів утворювати нові слова з допомогою префіксів, афіксів [33].

Семантизація – процес розкриття значення слова. Вибір способу семантизації у кожному окремому випадку визначається характером слова, етапом навчання та рівнем навченості. У методиці існує певний арсенал засобів і способів семантизації, за допомогою яких розкриття значення лексичних структур, що вивчаються, і їх осмислення має забезпечуватися через використання реальних і умовно - реальних ситуацій, що забезпечує правильне розуміння і усвідомлення сприйманого.

До одномовних засобів, у яких розкриття значення слова виробляється вивчається іноземною мовою, ставляться: контекст, дефініція, наочність, синоніми, антоніми, словотвірні елементи, здатні забезпечувати мовну здогад - "ага - реакцію", і підвести осмислення. Хоча цей шлях не завжди є найкоротшим, він мобілізує пізнавальні сили учнів та пов'язаний з активною мисленнєвою діяльністю.

До перекладних способів відносяться: переклад рідною мовою, тлумачення понять рідною мовою. Облік рідної мови під час навчання лексики грає винятково важливу роль у оволодінні значенням, словотвором, багатозначністю слів.

У методиці та психології існувала думка, що учні можуть свідомо засвоювати те, що вони осмислюють за допомогою правил та перекладу, і що при навчанні необхідно "відштовхуватися" від рідної мови, тому що учні мислять нею. Було сформульовано принцип опори рідною мовою. "Опора" розумілася

перш за все як переклад з однієї мови на іншу. Застосування протягом усього навчання іноземної мови перекладу рідною була закономірним. Але пізніше ставлення до ролі рідної мови змінюється і з'являється ідея прямого методу - усунення рідної як посередника у засвоєнні іноземної. Наголошується на необхідності навчання іноземної мови по можливості не вдаючись до рідної, тобто учнів потрібно вчити думати іноземною і не перекладати з рідної мови, активно користуватися вивченим та активно протистояти інтерференції рідної мови.

Серед одномовних способів одним із найбільш уживаних є контекст. За умови однозначності контексту за такого способу забезпечується певна точність розуміння значення слова. Воно демонструється у фразі, у мові, розвивається мовленнєва здогад, встановлюється асоціація між словами. Недолік цього способу у тому, що потрібно певний рівень оволодіння мовою.

Так само розкриття значення слів може здійснюватися за допомогою дефініції, яка, до того ж, корисна для попутного розвитку аудіювання. Цей спосіб допомагає розкрити смислову, поняттєву природу слова. Але, з іншого боку, визначення часто дуже громіздка, забирає значну частину часу на уроці і вимагає більшою мірою, ніж контекст, певного рівня володіння мовою.

Наступний спосіб - синоніми та антоніми. У методиці тривалий час велися суперечки щодо цього способу, висловлювалися різні думки від повної його заборони до широкого застосування. Вважається, що цей спосіб не завжди точний, тому що повних синонімів та антонімів немає і при цьому також передбачається знання учнями слів. Переваги ж полягають у тому, що він допомагає встановити семантичні гнізда слів та економічний у часі [34].

Мова, як відомо, є своєрідною формою відображення дійсності і при оволодінні ним у рамках середньої школи, де немає необхідності спілкування мовою, що вивчається, такі потреби повинні стимулюватися за допомогою різноманітних засобів, серед яких наочності відводиться провідна роль. При тлумаченні цього семантизації відбувається буквально розуміння терміна "наочність".

Звідси і вимога – використовувати картини, зображення предметів. Але на заняттях учні опановують не предмети, а нові мовні засоби, тому наочність має бути переважно мовною. Наочність можна визначити як спеціально організований показ мовного матеріалу та його вживання у мові з метою допомогти учню у його розумінні, засвоєнні та використанні, оскільки оволодіння навчальним матеріалом починається або з чуттєвого сприйняття, або із залученням сприйнятого раніше і наявного в досвіді. За допомогою різних засобів наочності створюються природні умови прояви комунікативних функцій мови.

Вирізняються різні види наочності. Так, на старшому етапі широко використовується мовна і слухова наочність при розкритті значення слова. Мовна наочність повинна реалізовуватись постійною мовною діяльністю учня іноземною мовою, мовою викладача, який не обмежується типовими фразами типу "Встань", "Відкрий підручник"... , радіопередачами, магнітофонними записами тощо. Інший вид – слухова наочність. Враховуючи її важливість, необхідно використовувати звукозапис, а також комбінацію слухової та зорової наочності, тобто арсенал екранних посібників (слайдів, відеоматеріалів). Однак слід зауважити, що використання слухової та зорової наочності необхідно починати на початковому етапі середньої загальноосвітньої школи, оскільки без цього не розвивається фонематичний слух і вміння розуміти іншомовну мову, і подальше навчання схильна до невдачі.

З боку викладача організація ознайомлення з новим лексичним матеріалом включає, по-перше, показ. Викладач може просто показати дію, предмет і назвати його іноземною мовою або показати вимову звуку, слова та поєднання слів. Він може зобразити ситуацію малюнком, схемою, супроводжуючи відповідними висловлюваннями та поясненнями іноземною мовою. Можна залучити різні засоби наочності, наприклад, лексичні таблиці, які виконують такі дидактичні функції і служать для: презентації лексичного матеріалу, активізації їх у мові учнів, створення ситуацій, стимулюючих мовну діяльність, і навіть систематизації лексичних навичок. Слід зазначити, деякі серії таблиць

представляють посібники комплексного характеру. До таблиць передбачено звукову програму, яка активізує роботу зорового, звукового і речедвигательного аналізаторів, оскільки учні одночасно чувають і бачать, а потім промовляють матеріал. У лексичних таблицях, поряд із мовним матеріалом, часто використовується ряд малюнків, виконаних у гумористичній манері, які виконують коментуючі та стимулюючі функції [35].

Крім цього, викладач може використовувати різні технічні засоби, які можуть бути джерелами інформації. Джерелом інформації може бути підручник або книга для читання. Учень самостійно знайомиться з новим матеріалом, а викладач у разі залишає у себе лише організуючу функцію з наступним контролем. Однак можливість використання різних джерел інформації ускладнює роботу викладача, тому що йому потрібно визначити місце ознайомлення з навчальним матеріалом, чітко організувати роботу та проконтролювати її. Саме тому в практиці навчання часто можна спостерігати надмірну активність викладача. Він пояснює те, що учням і так зрозуміло або про що вони можуть легко здогадатися або прочитати в підручнику, забуваючи про те, що треба уникати багатослівних пояснень та перекладу там, де немає потреби.

Досі перевага надавалася, в основному, одномовним способам семантизації, а перекладні розцінювалися лише тоді, коли одномовні відмовляли. Практика навчання іноземної мови останніх років розставила нові акценти співвідношень одномовних та перекладних способів. Багато авторів висловлювали думку, що учні повинні розуміти мовне явище через рідну мову шляхом перекладу. У роботах Є. Пассова та В. Коростелева процес оволодіння лексичними одиницями передбачає рідномовне слово як "значення – носія" іноземного слова. Цей прийом називається авторами як прийом "функціонального заміщення" [35].

Як правило, нова лексика пред'являється або в мові викладача (оповідання по картині, карті тощо або оповідання, що передують читання невеликих текстів), або безпосередньо в текстах, коли учень йде від зорового сприйняття до його виголошення та засвоєння. У першому випадку вже під час прослуховування

тексту можна розпочати роботу над проголошенням нових слів. Для цього викладачеві слід спеціальним знаком залучити учнів до проговорення тих частин тексту, де є нові слова. Можна також під час читання пред'явити нові слова, написані на дошці, плакаті, картки для зорового сприйняття. В результаті вправи в імітації починаються вже на стадії знайомства з новими словами: "проба на мову" відбувається в момент їхнього пред'явлення. У деяких випадках необхідно сказати кілька мікротекстів, щоб охопити нові слова. Якщо учні що неспроможні визначити значення слова з тексту, їм пропонується переклад рідною мовою.

Існують такі етапи введення лексичних одиниць на старшому етапі навчання:

1. Орієнтовно-підготовчий етап-етап семантизації слів та їхнього первинного вживання. У цьому етапі слово пасивного словника вводиться у контексті. Дається аналіз слова (форма, структура, значення) і виконуються відповідні вправи щодо його закріплення.

2. Етап пасивного закріплення відповідних лексичних мовних вправ - це етап мовного тренування та створення лексичних мовних навичок в усномовленнєвих лексично спрямованих вправах із заданими межами мовної творчості (ситуативно-стереотипні).

Можна звернутися до конкретних прикладів з досвіду роботи з підручника з англійської мови для 10 класу. Візьмемо приміром вправу у якому міститься 11 нових слів: to spend, service, serve, hole, foreign, to promise, future, to be glad. Ці слова вводяться безперекладно, причому про значення слів to serve, service і foreign учні самі здогадуються по контексту.

Потім нове слово зазвичай входить у повсякденну ситуацію. Всі учні повинні сказати по одному реченню з цією фразою, а відповіді слабких учнів можуть бути однаковими.

Після цієї роботи учні читають речення з цим словом з вправи 3. Нове слово чи фраза неодноразово зустрічається у цій вправі у різних найбільш характерних йому поєднаннях з раніше засвоєними лексичними одиницями.

Таким чином, тільки на першому етапі роботи з новим лексичним матеріалом учні неодноразово чувають нове слово від вчителя та своїх товаришів, самі вимовляють його, вживаючи у своїх висловлюваннях. Така всебічна робота над новим словом чи фразою забезпечує первинне закріплення.

Однак робота з новою лексикою не закінчується на одному занятті. Вона продовжується на всіх наступних уроках. Учні багато разів зустрінуться з цими словами у процесі читання текстів та виконання домашніх вправ. Вчителю потрібно самому добре знати, як опанували учні нової лексикою, які лексичні одиниці слід ще повторити, доки буде досягнуто їхнє міцне засвоєння (тобто. як вони сформувалися практично лексичні навички). Не слід думати, що цій роботі присвячується ціле заняття. На одному занятті відповідно до рекомендацій авторів підручників ведеться робота як з формування навичок, так і з розвитку умінь.

Гра – це природна для дитини та гуманна форма навчання. Навчаючи за допомогою гри, ми навчаємо дітей не так, як нам, дорослим, зручно дати навчальний матеріал, а як дітям зручно та природно його взяти. Актуальність гри в цілому нині підвищується через перенасиченість сучасного школяра інформацією.

Телебачення, відео, радіо, комп'ютерні мережі останнім часом обрушують на учнів величезний обсяг інформації. Актуальним завданням школи стає розвиток самостійної оцінки та відбору отриманої інформації. Однією з форм навчання, що розвиває подібні вміння, є дидактична гра, що сприяє практичному використанню знань, отриманих на уроці та у позаурочний час.

Існує кілька груп ігор, кожна їх служить певної мети, має власну специфіку. Деякі групи ігор можуть бути використані на уроці іноземної мови.

Перша група - предметні ігри, як маніпуляції з іграшками та предметами.

Друга група – творчі ігри, сюжетно – рольові ігри. Застосовуються під час уроків іноземних мов. Дані ігри поділяються на рольові та симуляції (уявні ситуації). Перші вважають нижчим, а другі - найвищим рівнем цього виду навчальної діяльності. У рольовій грі про кожен роль дається чітка інформація

та певна рольова позиція, а в симуляції дається завдання, яке необхідно вирішити, що нагадує досвід із власного життя. Ситуація може бути не зовсім реальною, проте передається не рольове, а власне ставлення до проблеми. Цей вид ігрової діяльності особливо ефективний на просунутій стадії навчання іноземної мови, оскільки передбачає спонтанні висловлювання у рамках уявної ситуації.

Третя група – інтелектуальні ігри. Активізують пізнавальну діяльність школяра, мають проблемний характер вирішення завдань і можуть застосовуватись на уроках іноземної мови.

Четверта група – технічні, конструкторські ігри.

П'ята група – дидактичні ігри. Ігри з готовими правилами, які існують для вирішення навчальних завдань. У цю групу входять власне лінгвістичні ігри, які грають під час уроків іноземних мов. Лінгвістичні ігри за кількістю учасників поділяються на індивідуальні, парні та групові. При цьому до індивідуальних відносять кросворди, анаграми, а до парних та групових - ігри типу бінго, поєднання аналогічних картинок та їх знаходження за допомогою питань, заповнення плану квартири, диктант "у картинках" [35].

На уроці іноземної мови можна використовувати ігрові елементи ("warming-up activity" через створення проблемних ситуацій, робота з ігровими вправами для повторення лексики по темі та інші). Весь урок може бути представлений у вигляді гри (проведення рольової, інтелектуальної гри на тему, проведення гри на матеріалі з країнознавства та інші).

Для створення ігрових ситуацій широко використовують малюнки, описи ситуацій, інструкції, тексти художніх творів. Більшість авторів вважають за доцільне проводити гру на заключному етапі роботи з лексикою з цієї теми, оскільки гра дає можливість використовувати новий матеріал у ситуації спілкування. Але існує велика кількість ігор, застосування яких на уроці зробить процес засвоєння нової лексики цікавим заняттям. Ігри можна використовувати на будь-якому етапі роботи над іншомовною лексикою.

1.3. Використання періодичних видань на уроках англійської мови

Періодичне видання - це видання, яке періодично виходить, наприклад, журнал, журнал або газета.

Три види періодичних видань

Наукова періодика

Зазвичай його називають науковим журналом. Статті, як правило, написані для вчених вченими тієї ж дисципліни. Може бути рецензовано. Слід зауважити, що науковий журнал орієнтований на аудиторію вчених, які вивчають певну галузь. Багато наукових журналів також рецензуються, але не всі.

Загальна характеристика наукової періодики

Статті написані авторами, яких називають науковцями, часто професорами коледжів, університетів або медичних установ. Статті добре задокументовані виносками, кінцевими примітками та/або цитатами в тексті, а також бібліографією, списком цитованих робіт або списком посилань. Статті дотримуються стандартного стилю цитування, прийнятого в галузі, наприклад MLA для гуманітарних наук або APA для соціальних наук. Аудиторія – це вчені в цій галузі, які знайомі зі спеціальною мовою, яку часто вважають жаргоном, що використовується в науковій дисципліні.

У назві часто містяться слова огляд, щоквартально, дослідження або журнал: The Sociological Review, Shakespeare Quarterly, Studies in the Natural Sciences і American Journal of Nursing – усі наукові журнали. Мало реклами; ті, які він містить, часто призначені для книг або інших журналів, потенційно цікавих для вчених, які читають журнал. Може бути рецензовано. Рецензований науковий журнал — це журнал, у якому всі статті були рецензовані або «переглянуті» іншими експертами з предмету для перевірки надійності досліджень, представлених автором.

Професійна періодика

Спеціальне періодичне видання, часто журнал або інформаційний бюлетень – це публікація, призначена для практиків у певній галузі чи професії, яка містить статті про тенденції, новини та практики в галузі.

Загальна характеристика періодичних видань

Автори зазвичай є співробітниками видання або іншими професійними авторами, часто фрілансерами. Статті можуть мати короткі списки посилань, але часто в них немає виносок або цитат у тексті. Аудиторія – це люди, які слідкують за певною галуззю, галуззю чи професією або працюють у певній сфері, або належать до організації. Мова статей часто містить термінологію галузі. Рекламні оголошення часто глянцеві та кольорові та містять галузеве обладнання та інформацію. Спеціальне періодичне видання має власну редакцію, і статті зазвичай не рецензуються. Деякі приклади комерційних періодичних видань: *American Libraries*, *Social Work Practice*, *Professional Nurse* та *Farming Magazine*. Статті написані спеціально для практиків у цій галузі.

Популярні періодичні видання

Звичайними прикладами є журнали чи газети.

Статті, написані професійними письменниками та орієнтовані на популярну чи широку аудиторію.

Можуть бути тематичними або бути більш загальними новинними або розважальними журналами чи газетами.

опулярне періодичне видання, як правило, журнал чи газета, звертається до популярної, а не до наукової чи професійної аудиторії.

Загальна характеристика популярних періодичних видань

Статті пишуть професійні автори, часто фрілансери, і в багатьох випадках у статті немає імені автора. Статті рідко мають списки посилань, виноски чи кінцеві виноски чи цитати в тексті. Аудиторія – це широка громадськість або аудиторія, яка зацікавлена, але не вважається експертом у темі. Написане, як правило, легко читається і не містить жаргонів, лише загальну лексику. Назва, як правило, описує зміст журналу або може бути помітною. Наповнений рекламою, часто модною глянцевою, для широкого асортименту продуктів, які можуть зацікавити читачів. Статті в таких виданнях не рецензуються. Редагується професійними співробітниками видання. Деякі приклади включають *Newsweek*, *Better Homes and Gardens*, *Ebony* і *Rolling Stone*

(<https://libguides.valdosta.edu/periodicals?fbclid=IwAR2rNMYbw5bjoZBJOT39H71SOapdvZuQIARBXtgIQJ70tAh-P2iyOYi2eqw>).

Нижче наведено деякі ознаки популярних і наукових періодичних видань. Зауважте, що джерела виникають у популярному/науковому континуумі. Деякі джерела явно популярні чи наукові, тоді як інші мають змішані риси. Визначення популярної чи наукової орієнтації джерела допоможе вам оцінити його відповідність меті вашого дослідження. Наприклад, використання деяких популярних джерел може бути корисним для вступного студентського проекту, тоді як усі наукові джерела можуть знадобитися для більш складної роботи, особливо в основній галузі навчання студента.

Популярна періодика – Журнали/Газети	Наукова періодика – Академічні журнали
Написані журналістами	Написані експертами в своїй галузі
Reviewed by an editorial staff	Often reviewed by peers within the discipline
Purpose to inform, persuade, or entertain	Purpose to present research findings, in-depth studies
Загальна аудиторія	Для більш освіченої та професійної аудиторії
Мова націлена на загальну, широку аудиторію	Може використовувати лексичний матеріал, специфічний для даної галузі
Tone varies (serious, humorous, satirical, etc.)	Tone serious
No bibliography or works cited	Bibliography or works cited for articles
Contain many photographs, illustrations, drawings	Few graphics, many charts and graphs
Широке використання реклами	Вибіркова, обмежена реклама
Статті зазвичай короткі (1-5сторінок)	Статті, як правило, довші
Приклади: <i>Time, Cosmopolitan, New Republic</i>	Приклади: <i>Journal of Psychology, Comparative Literature, Journal of Political Marketing</i>

(<https://libguides.sdstate.edu/c.php?g=842619&p=6068081&fbclid=IwAR3QrZbq1nNrOlBmLbs29Cckc5gOkum-a11tzWeLDPGaGCp6kvMdp05RPi0>).

Для нашого дослідження ми використовували такі інструменти, як перед та після експериментальні тести. Дослідницький інструмент (інструмент). Доекспериментальне тестування та післяекспериментальне тестування та

спостереження були використані як інструменти цього дослідження. Тести були створені з оповідань, вибраних для експерименту. Було п'ять коротких історій. Попередній тест. Попередній тест використовувався для перевірки рівня словникового запасу студентів англійської мови перед використанням коротких історій у навчанні. Попередній тест складався з трьох частин із 25 питань. Частина 1 була для перекладу англійських слів, вона складалася з 10 пунктів/10 балів). Другий тест використовувався для вимірювання здатності студентів вивчати англійську лексику на основі коротких історій. Він складався з 25 запитань, три частини, такі самі, як попередній тест, але деякі нові слова в тесті були змінені на основі словникового запасу, який вони вивчили в коротких оповіданнях.

Очевидно, що учням, які прагнуть збагатити власний словниковий запас англійської мови, слід використовувати популярні періодичні видання, оскільки їхній рівень і тематика допомагають реалізувати принципи активності, посильності та комунікативності.

Серед освітян існує стереотип, що журнали пишуть лише про моду, життя знаменитостей, кулінарні рецепти та плітки. Проте, ілюстровані журнали можуть стати справжньою знахідкою тим, хто хоче урізноманітнити процес вивчення англійської мови. Читання англомовних журналів є дієвим методом, адже студент може практикувати мову та паралельно дізнаватися інформацію з теми, яка йому цікава.

British Council Magazine є одним із найкращих періодичних видань для вдосконалення вмінь і навичок з англійської мови. Британська Рада є джерелом надійної інформації для вивчення англійської мови, а цей журнал створено для допомоги читачам практикувати читання, тут є статті з широкого кола тем, кожна з них містить низку вправ для контролю прочитаного матеріалу. Крім того, є можливість завантажити робочий зошит для самостійної роботи з текстами. Варто зазначити, що журнал може бути корисним для тих, хто вивчає англійську мову на рівнях B1 та B2.

Language Magazine – авторитетне джерело новин і ресурсів для вивчення англійської мови. Увага видання зосереджена на Сполучених Штатах Америки, що є корисним для тих, хто вивчає саме американський варіант англійської мови. Читачі журналу можуть отримати поради щодо навчання та інформацію про дослідження, новини і міжнародні організації. Language Magazine робить вивчення мови актуальним для людей з усього світу.

Рекомендований журнал для прочитання усім, хто хоче не лише вивчати мову, але також дізнатися більше про культурні та наукові аспекти існування мови.

Discover Magazine є науково-популярним журналом про науку, медицину, технології та навколишній світ. Тут можна знайти новини, докладні статті та коментарі науковців, дослідників та експертів у окремих галузях науки.

Тематика журналу варіюються від найостанніших відкриттів та проривів у науці до впливу науки на життя суспільства та культуру.

Журнал доступно та зрозуміло представляє складні наукові концепції, також містить видовищні фотографії та ілюстрації, щоб допомогти читачам візуалізувати та краще зрозуміти наукові теми.

Discover Magazine крім друкованого видання має власний сайт, де публікуються подкасти та відео, новини та блоги, що дає читачам додаткові можливості для ознайомлення з останніми науковими новинами та розробками. Прикладом такого тексту зі сторінки журналу є допис про собак, що допомагають людям з обмеженими можливостями.

How Do Dogs Know How to Support Someone with a Disability?

We know that dogs are in tune with their human companions, but how do they know when someone needs extra support? Learn more about dogs create bonds with their humans.

By Jaclyn Greenberg

Dogs are often trained to help individuals with disabilities. Medical alert dogs keep people safe and companion dogs or therapy dogs bond with humans to provide emotional support. But what is it that dogs really understand? Do they sense when

someone has a disability and act accordingly? Or are they simply taught to be patient with someone who needs more care or attention?

There is no definitive answer to confirm that dogs can truly distinguish when someone has a disability, but understanding how dogs relate to us, and how they respond to differences in individuals, can explain quite a bit.

Dogs are social. They use physical cues and a range of behaviors to communicate with other dogs and research suggests they use these same skills to read their human companions, says Susan Nilson, a canine behavior professional and founder of The Cat And Dog House.

“When humans are stressed, anxious, angry, happy, or in any other emotional state, their behavior, body language and facial expressions change to reflect how they are feeling. Whether these changes are obvious or more subtle, dogs can often pick up on those cues and interpret them to gauge the person's emotions and intentions,” says Nilson.

Dog Personalities and Relationships

Dogs adjust their behavior when playing with other dogs to make sure the game stays fair and fun for everyone. Similarly, they may also adapt their behavior toward different people in the household. They create relationships with each individual person.

“While they may engage in rough and tumble games with older children or adult family members, they may be calmer and gentler around babies or young children,” says Nilson.

“I think it also comes down to individual personalities. I've had dogs that very obviously preferred my husband no matter how many times I fed them fabulous treats, hung out with them, or took them on great walks, and we've also had dogs who preferred me, no matter what. Other dogs we've had displayed no distinct preference,” says Nilson.

A dog's reaction varies depending on their innate ability, and different breeds have varying strengths. Some are more empathetic than others, some like to work more and some are more perceptive.

Socialized Dogs Are More Adaptable

But, in general, dogs that are socialized, the ones who have regular and positive exposure to a variety of people and stimuli, are better able to adapt to new situations and remain calm and confident as they learn about someone new, says Billy. For example, if the new sound of the rumbling of a car is paired with food or praise, a dog will create a positive association. Without positive exposure, the same experience could become a scary one.

“So, a well socialized dog that has had positive experiences meeting new and different people are much more likely to be calm [...], even if those characteristics are not ones they've encountered before, like a wheelchair, rough head pat or a high-pitched giggle,” says Billy.

At the end of the day, all dogs are different, but the ones who have a heightened sense of empathy, who are tuned into body language and the overall intentions of the person, and who have had positive experiences meeting someone new, will adapt well with individuals with disabilities making them great companions and friends [<https://www.discovermagazine.com/planet-earth/how-do-dogs-know-how-to-support-someone-with-a-disability>].

6 Ways to Keep Your Dog Stress-Free During the Holidays

Sights, sounds, new people, and increased activity around the holidays can turn a happy dog into a stressed one. Learn how you can keep your dog happy during the holidays.

By Allison Futterman

Just like people, dogs are susceptible to stress during the holidays. When things are hectic, dogs can be negatively impacted by the changes. Here are some situations that are potentially troubling for dogs during the holidays. But with some basic planning and care, your dog can remain happy and enjoy the holidays, along with the rest of your family.

What are the Signs of Stress in a Dog?

Dogs will exhibit certain behaviors when they are upset, stressed, or fearful. For example, they may become clingy and stay very close to their owners. This could be interpreted as being affectionate when it is actually anxiety. Owners should be aware of signs that their dog is uncomfortable during the holidays.

Destroying property, showing aggression, excessive barking can indicate that your dog is upset in some way.

How Do I Stop My Dog From Being Afraid of Visitors?

The holidays are a time when there may be a variety of people coming to your home. Being around people can be enjoyable for your dog, but it can also potentially cause stress.

Give your dog a break if they become overwhelmed by visitors. Bring them to a quieter part of your home for a more relaxing environment. Or do some kind of exercise with them. Going on a walk or run or chasing a ball is a great way to help your dog when they're overwhelmed. Exercise burns off stress and increases their happiness.

What Holiday Food Is Good for Dogs?

The holidays mean plenty of salty, sweet, and fatty food — which dogs cannot digest? some can even be toxic, which means the holiday food we enjoy is not good for dogs. Foods to avoid include chocolate, grapes, avocados, nuts. They can be quite harmful to dogs. Other foods, including fried turkey, should be kept away from your dog along with bones (turkey, chicken) they might choke on.

Include Your Dog in Your Holiday Celebrations

Most dogs are beloved members of the family that are included in the holiday, as they are for other occasions. Dogs are familiar with their family — and find comfort and happiness being around them. If your time and attention is focused elsewhere, your dog will notice.

How Can I Include My Dog in My Holiday Celebrations?

Make sure to find some one-on-one time with your dog. If you have a house full of people, go in a separate area for a little playtime. If everyone is having a meal together, be sure to have a dog-friendly treat ready so your pet can be included at mealtime. If everyone has stockings, get one for your dog. This way, they will have some small gifts to explore while other family members do the same.

How Do I Create a Routine for my Dog During the Holidays?

Dogs are accustomed to their daily routine and find safety and comfort in the familiar. During the holidays, there are new activities, people, and sleeping and eating patterns.

The closer you stick to your dog's normal routine, the calmer and happier they will be. This means going for walks at the same time as usual (or as close as possible). Feeding them their regular food at their usual time, using the same bowls as you normally do – is another key to maintaining routine.

How Do You Calm a Stressed Dog When Traveling?

The holidays are a busy travel time, with many families bringing their dogs with them. While it is great to include them in your travel plans, precautions are needed to keep your dog calm and happy.

If your dog only goes in the car to visit the vet, they will most likely be nervous during car travel. Try taking your dog for some short (non-vet related) drives with the car — before holiday travel. During plane travel keep the dog with you in a carrier in the cabin if possible. This way, they will not have the stress of separation.

How Do You Prepare to Travel with Your Dog?

Regardless of how you travel, bring something from home they are used to, like a blanket or a toy. It's also helpful to bring food your dog is used to. You might want to bring them to the vet before the holiday trip in case they need anti-anxiety medication. Also, be sure to have the name/number of a vet near where you will be staying, just in case.

True Beauty

What if a photo showed how beautiful you were on the inside? Read what happens when people download a new app called TrueBeauty.

Steph scrolled through her Instagram feed. There were #blessed yoga photos and #SundayBrunch pictures. Freshly baked bread sat next to coffees with hearts drawn on the top of the milk.

Somewhere in another corner of the internet, Matt was doing the same. His feed was filled with #buffed gym-selfies and #beachlife holiday shots.

Steph took a photo of her carefully arranged breakfast and flowers. Her eggs and her coffee had gone cold, but the plate looked really cool. It was from an expensive art

market she had visited that morning. The flowers were ones she'd 'borrowed' from her neighbour's garden. No one had noticed. *Besides*, she thought, *flowers are for everyone to enjoy, aren't they?* And, probably only ten people a day walked past old Mrs Robinson's garden. Posting the picture on Instagram meant far more people would get to appreciate them.

Steph adjusted the colours on her picture to make the orange juice and the pink roses brighter. As she scrolled through the Instagram filters, TrueBeauty caught her eye. She'd installed it yesterday and forgotten about it. The picture looked perfect with that filter. She posted the photo for her 15k followers to envy. Then she threw the food on her plate into the bin. There was no point eating it now that it was cold.

Matt was about to give up. He'd worked out for an hour, and he'd drunk very little water since the night before to make his skin tighter and show off his muscles better. But he still couldn't get the photos to look good. Fake tan hadn't helped, neither had spraying himself with cooking oil. There was almost no point being fit if you couldn't get a good photo for social media. He scrolled through his feed again, looking for inspiration and checking out the competition. An ad for TrueBeauty caught his eye. *Pictures as gorgeous as you are. See the real you with TrueBeauty. Available in your app store for £0. Because True Beauty comes for free.*

That's what he needed. He downloaded the app and, in minutes, he had the perfect selfie. In the photos, his body looked tanned and perfect. He posted the photo for his 27k followers and then got in the shower to wash off all the cooking oil. He remembered reading about all the fat down in the sewers. He lived in a city full of millions of people and most of them washed the oil in their frying pans down the sink. The oil blocked up the sewers with a disgusting mess that some poor worker had to remove. Or did it end up in the ocean killing dolphins? He couldn't remember, but, whatever it was, it was someone else's problem.

Neither Steph nor Matt were expecting to get so few likes. And they definitely weren't prepared for the negative comments they got.

susieQ :-(Remind me never to get breakfast at your place!

gymguy21 Ewww, disgusting!

Those were the *half-polite* ones. The rest of the comments were even worse.

And then both social media influencers looked again at the pictures they'd posted.

Steph's picture showed *green-looking* eggs with flies *crawling* on them. The flowers were dead, and the coffee had a horrible grey *layer* floating on the surface. Matt's picture showed his body *covered* in a layer of something that looked like dirty butter. It was in his hair and coming out of his nose. And, worst of all, his nails were *filthy*. It looked as if he had been digging up dirt – or worse.

In panic, they both tried to delete the photos, but it was impossible to get rid of them.

The negative comments kept coming. *In one way*, it was Steph's most popular post.

And Matt's had already been *shared* 50 times.

Just then, both Steph and Matt, along with all the other people who had installed the TrueBeauty filter, received a message from the person who had created it.

На початку дослідження була проведена бесіда з учнями про те, як вони знайомляться, вивчають і як вони хотіли б вивчати іноземні слова:

1. Як ви запам'ятовуєте нові слова? Що вам у цьому допомагає?
2. Як учитель знайомить вас із новими словами?
3. Як би ви хотіли вивчати англійські слова?

В результаті бесіди було з'ясовано, що для них найцікавішими способами вивчення іноземних слів є наочність, ігрові прийоми, які ще й полегшують цей процес.

У ході дослідження на уроках була зроблена спроба випробувати різноманітність прийомів ознайомлення та активізації лексичного матеріалу з метою виявлення найбільш ефективних.

У вивченні рідної або будь-якої іноземної мови найважливішим є словниковий запас компонент. Засвоєння мови не може відбуватися без вивчення її лексики з необмеженими змінами у значенні, викликаному різними контекстуальними змінними (Yang & Dai, 2012). Словниковий запас є одним із найважливіших частини, а також фонетика/вимова та граматики, необхідні для

вивчення іноземної мови (Pan & Xu, 2011). Крім того, словниковий запас є основою мовних навичок, а саме: аудіювання, говоріння, читання та письмо. Не вивчивши словниковий запас, цього важко досягти будь-яке знання мови. Словниковий запас є основою оволодіння другою мовою. Рохматілла стверджує, що без вивчення лексики спілкування другою мовою стає важче. Крім того, словниковий запас є невід'ємною частиною мови; це центральне місце для комунікативна компетентність. Низький словниковий запас створює серйозні проблеми для учнів, що, як наслідок, перешкоджає вивченню англійської мови (Alqahtani, 2015). Шмітт (2002) стверджує, що словниковий запас відіграє життєво важливу роль у викладанні та вивченні другої мови як лексичного знання є фундаментальними для ефективного спілкування. Мова людських істот залежить від використаного або отриманого словникового запасу. Таким чином, без словникового запасу учні будуть демотивовані використовувати мову.

Термін лексика має різноманітні значення, запропоновані вчителями. Для деяких це означає словники зорових слів як негайне розпізнавання слів учнями. Інші описують це як значення словників, що представляють слова, зрозумілі студентам; це також розглядається як аудіювання словників або розуміння учнями почутих і вимовлених слів. Контент викладачі далі описують це як академічний словник, який відображає змістовні слова або розуміння студентами усних і друкованих слів. Гіберт і Kamil (2005) дає інше визначення терміну словниковий запас, який є знанням, що учні повинні знати про значення слів. Вони стверджували, що слова бувають двох типів, усне і друковане, і знання також буває принаймні двох типів: сприйнятливий (розуміти або розпізнавати) і продуктивний (писати або говорити). Усна лексика належить до сукупності слів, для яких учні знають значення під час розмови чи читання усно. Друкована лексика складається з слова, значення яких учні знають, коли вони пишуть або читають мовчки. Гіберту і Каміл, продуктивний словниковий запас – це набір слів, які добре відомі та часто вживаються учні в усній або письмовій формі. Рецептивний словниковий запас - це набір слів, яких менше часті та для яких учень призначає значення під час слухання чи читання

Погане знання лексики студентами викликає серйозне занепокоєння, і їхні пошуки відповідного способу покращити словниковий запас стають дедалі інтенсивнішими. З огляду на деякі проблеми, наведені вище, одним із запропонованих альтернативних способів є використання словникового журналу. Словниковий журнал є свого роду особистим словником; учні записують слова, які вони зустрічають, разом із їхніми значеннями та будь-якими іншими важливими аспектами. Базуючись на попередніх дослідженнях, часто висловлювалося припущення про те, що словникові журнали рекомендуються як ефективні інструменти, які студенти можуть використовувати для контролю, організації та управління своїм вивченням лексики.

Було описано кілька переваг використання словникових журналів. Вони описані наступним чином: По-перше, повідомлялося, що використання словникового журналу може покращити вивчення словникового запасу. По-друге, це може покращити здатність використовувати словник і здогадуватися з контексту (Ledbury, n.d.). Використовуючи словник, учнів можна заохочувати використовувати вгадування значення з текстового контексту, щоб покращити випадкове вивчення лексики. Наступна перевага підвищує автономію студентів. Збільшення самостійності студентів у вивченні лексики є обов'язковим для великого впливу, який це спричиняє на процес навчання. Бенсон зазначив, що студенти, які мислять і працюють стратегічно, більш мотивовані до навчання і мають більше почуття власної ефективності або впевненості у власних здібностях до навчання. Крім того, словниковий журнал також дозволяє учням переглядати кожне слово та активізувати словниковий запас, який вони зустрічають. Багато студентів вивчають нові слова відносно швидко, але вони також швидко їх забувають. Беручи це до уваги, словниковий журнал може полегшити учням повторення матеріалу в будь-який час. Іншою перевагою є те, що словниковий журнал також надає кілька стратегій навчання. Оскільки учні є індивідуальними і мають різні стилі навчання, найкращим планом навчання може бути ознайомлення студентів із різними стратегіями навчання. Останній,

словниковий журнал також корисний для вчителя. Вести словниковий журнал вчителі інформували про успіхи учнів

Розширення рецептивного словника

Крім продуктивного словника на середньому етапі навчання мови слід приділяти увагу розширенню рецептивного словникового запасу учнів. Рецептивний (пасивний) словниковий запас - слова, які впізнаються під час читання та слухання, але не використовуються в говорінні та листі [14, с. 103].

Рецептивний словник становлять зрозумілі, знайомі [28, с. 189]. Метою роботи над рецептивною лексикою є розвиток у учнів уміння розуміти значення незнайомих слів у тексті, не завчаючи їх.

Пасивний словниковий запас, як правило, у кілька разів більший за активний. Вивчені слова іноземної мови потрапляють саме в пасивний словниковий запас, а активний вони переходять після того, як їх неодноразово використовують у мові або листі [14].

При відборі рецептивного словника використовуються статистичні принципи, що дають можливість визначити кількісні характеристики лексики та виділити слова, які найчастіше зустрічаються у конкретному мовному матеріалі, а також семантична та словотвірна цінність слів, їх багатозначність, тематична співвіднесеність [22, с. 205].

Говорячи про процедуру відбору, слід зазначити, що рецептивний словник відбирається з урахуванням вибірок з письмових джерел.

Слід зазначити, що рецептивний словник має «відкритий» та індивідуальний характер. Його обсяг і що розвивається з урахуванням цього обсягу лексичний навик перебувають у прямої залежності від ступеня оволодіння кожним учнем активним і пасивним мінімумами.

Більшість дослідників цієї проблеми вважають, що ознайомлення з рецептивною лексикою має відбуватися так само, як і з продуктивною, можуть відрізнятися тільки вправи на закріплення. Однак, як уже було зазначено вище, існує й інша точка зору, прихильники якої стверджують, що в залежності від характеру матеріалу різним має бути пояснення і закріплення [26, с. 51]. Прихильники цієї

точки зору вважають, що при поясненні рецептивної лексики необхідно враховувати такі особливості:

- пояснення має йти від форми слова до поняття;
- для кожного нового слова повинні повідомлятися різні значення, що входять до лексичного мінімуму;
- для швидкого впізнавання слова у тексті чи слуху слід повідомляти його інформативні ознаки (контекстуальне оточення, синоніми, словотворення);
- необхідно на етапі ознайомлення давати установку на впізнання під час читання та слухання;
- ознайомлення з лексикою може здійснюватись і на основі друкованого тексту, і на основі прослуханого тексту

Робота з розширення рецептивного словника включає два етапи:

1. Орієнтовно-підготовчий етап.

Цей етап включає у собі запровадження слова: пояснення значення, етимології. За необхідності можливе проведення аналізу форми слова, семантичного та тематичного зв'язку з іншими словами. Далі виконуються необхідні тренувальні вправи.

Можливе також запровадження лексики як окремих лексичних одиниць, які пов'язані з контекстом. При введенні рецептивної лексики, як і при введенні активної лексики, необхідно закріплення звукової і графічної форм слова, а також читання вголос нових слів, промовляння.

2. Етап тренування.

На цьому етапі здійснюється виконання лексичних вправ під час читання тексту [26].

Вправи на розширення рецептивного словника:

- вправи на впізнавання слів на вигляд;
- вправи визначення значення за допомогою словника чи контексту. На цьому етапі можна використовувати такі вправи:
- підкреслити нові слова у реченні;

- гучне читання та подальший переклад нового слова у різних синтагмах та реченнях;
- заповнити пропуски словами, різними за значенням, образ яких учні плутають, наприклад: lie - lay, sent - scent;
- Вибрати з тексту слова з певним значенням;
- згрупувати слова за загальним коренем;
- Здогадатися про значення інтернаціоналізмів;
- підібрати до закордонних слів російські слова, близькі за значенням;
- Визначити значення слова за знайомими елементами;
- Перекласти пропозиції з новими словами рідною мовою при читанні або на слух [16, с. 96].

Таким чином, робота з розширення рецептивного словника не потребує такої кількості вправ як робота з активним словниковим запасом, оскільки завдання учнів полягає лише у розпізнаванні та розумінні слів пасивного мінімуму. Ця робота складається з двох етапів: орієнтовно підготовчого етапу та етапу тренування.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛЬНОГО СЛОВНИКА УЧНІВ

2.1. Система вправ для формування потенціального словника старшокласників

Вправи, що використовуються під час навчання лексиці. Лексичною вправою можна назвати будь-яке речення, у якому відповідно до змісту учня робиться упор навчання лексиці. Система ж лексичних вправ передбачає певну концепцію засвоєння лексики.

При складанні системи вправ обов'язково враховується необхідність рецептивних вправ, торкається питання введення одиниць: паралельно і з усним випередженням. Поняття системи передбачає як наявність будь-яких складових одиниць, а й виділення певних стадій, де дані складові одиниці взаємодіють. Виділяючи лексичні вправи як складову частину усієї системи вправ з іноземної мови, необхідно вирішити такі завдання:

- 1). Визначити види лексичних вправ.
- 2). Виділити можливі стадії процесу навчання лексиці.
- 3). Розташувати всі вправи у певній послідовності.

Таким чином, система вправ є ніщо інше, як розташування вправ (їх різних видів та підвидів) у певному порядку, у певній кількісній пропорції для досягнення мети у процесі навчання ІМ.

Система лексичних вправ – узагальнений виклад процесу навчання лексиці. Не слід плутати поняття «система» та «каталог». Каталог будь-якої вправи має тенденцію до вичерпного перерахування та написання всіх вправ певної спрямованості. Вправи в каталозі мають бути класифіковані під певним кутом зору, щоб полегшити знаходження потрібної лексичної вправи.

Каталог не вирішить питання співвідношення вправ та його послідовності. Цей довідник залежить від методичних концепцій. Система вправ завжди відбиває методичну концепцію.

Каталог служить двом завданням:

- 1). Ознайомитись з новими лексичними вправами.

2). Дати вичерпний набір лексичних вправ, які можна використовувати будь-якому етапі роботи над лексикою.

Які ж вимоги до каталогу та вправ у ньому? Каталог повинен відповідати конкретним завданням пошуку у ньому виходячи з певних орієнтирів. У шкільного вчителя і методиста здебільшого ці пошукові орієнтири закладено його ознайомлення з основними проблемами системи лексичних вправ. Якщо таких орієнтирів немає, то з каталогу не дізнаєшся, як треба вивчати лексику. Каталог – набір лексичних вправ, де кожній одиниці класифікації дається вичерпний перелік вправ.

При складанні каталогу виникають проблеми. Лексичні вправи можна класифікувати під великою кількістю точок зору:

- 1). За видами мовної діяльності, до якої включено слово – рецептивні та репродуктивні вправи з подальшим розподілом останніх на репродуктивні та продуктивні.
- 2). За послідовністю стадій засвоєння слова, тобто. за стадіями розвитку лексичного досвіду.
- 3). За спрямованістю лексичного вправи окремі аспекти – фонетичний, графічний тощо.
- 4). За спрямованістю вправ створення певного виду зв'язку слова.
- 5). По тому, чи передбачає вправу роботу із ізольованим словом чи зі словом у словосполученні чи пропозиції (контекстні і неконтекстні вправи за І.В. Рахмановим).
- 6). За видами операцій, що проводяться з словом, що вивчається (заміна, вставка і т.д.).
- 7). За спрямованістю лексичних вправ засвоєння нового слова чи повторення слів.

Вправа в каталозі перераховується за такими основними видами поділу:

А. Рецептивні вправи.

Б. Репродуктивно – продуктивні вправи.

Серед цих вправ передбачається розподіл на: неконтекстні та контекстні. Серед них, у свою чергу, розподіл на: немовні та мовні вправи. І навіть серед мовних – розподіл на монологічні та діалогічні. Це основні пошукові орієнтири.

Неконтекстні вправи можуть бути наступними:

- заучування, номінація предметів, групування слів за певними ознаками, переклад окремих слів з однієї мови іншою.

Серед немовних орієнтирів можуть бути відповідні вказівки на запам'ятовування та вилучення слів із контексту, включення слова до контексту, але все це здійснюється не на мовному рівні.

До монологічних мовних вправ відносяться:

- коментування серії картин із вживанням досліджуваних слів,
- твір монологічного тексту до серії малюнків, фільму,
- порівняння змісту двох текстів,
- повідомлення на тему,
- складання репортажу на тему,
- пояснення подій.

До діалогічних вправ належать:

- вживання вивченої лексики у питаннях учнів до тексту,
- відповіді на запитання викладача словом чи поєднанням,
- складання мікро-діалогів різного типу з вживанням досліджуваних слів,
- складання діалогів за типовими ситуаціями,
- серія питань щодо відгадування задуманого слова.

На старшому ступені навчання питому вагу набувають письмові вправи, виконані в домашніх умовах, такі як:

- вправи у вигляді фонограм,
- використання двомовних вправ, метою яких є уточнення варіантів слововживання.

Таким чином, вправи каталогу повинні вмістити всі сторони навчання іншомовної лексики. Також слід нагадати, що лексичні вправи грають дуже важливу роль під час навчання лексики. Уміння вчителя правильно

користуватися каталогом, що містить лексичні вправи, веде до поповнення лексичного мінімуму учнів.

Інтелектуальні карти у викладанні іноземних мов

Важливим та ефективним методом збагачення потенційного словника з англійської мови старшокласників може бути використання інтелектуальних карт. Вони можуть бути корисними для опрацювання лексики з кожного окремого тексту з періодичних видань. Стратегії оволодіння словниковим запасом відрізняються залежно від стилів навчання, яким віддають перевагу учні. Існує три основні стилі навчання: візуальний, аудіальний та кінестетичний.

Учителю завжди необхідно знати якомога більше про учнів і враховувати спільні риси кожного стилю навчання, щоб вибрати правильні методи навчання для досягнення найкращих результатів навчання. Коли вчитель розуміє, як учень навчається, це може допомогти використовувати різні методи викладання/навчання для оволодіння різними предметами та навчальними цілями, наприклад, лексикою іноземної мови. Кожен стиль навчання має власні методи, які можна використовувати для освітніх потреб окремого учня та принести найкращі результати.

Візуальний стиль навчання полягає в тому, що учень використовує різні графіки, малюнки, таблиці, будь-яку візуальну інформацію. Він також може запам'ятовувати і запам'ятовувати різну інформацію, особливо коли вона була записана. Що стосується лекцій, то він краще запам'ятовує матеріал з них, коли використовує різні візуальні речі і читає текст лекції [8].

Можливі методи навчання для такого учня можуть включати наступне: перетворювати нотатки на малюнки, таблиці чи карти; спочатку вивчати загальну картину, а потім звертати увагу на дрібні деталі; складати розумові та концептуальні карти замість того, щоб писати плани; використовувати різні кольори для різних частин нової інформації в примітках; використовувати картки під час вивчення іншомовної лексики. Для нашого дослідження цей стиль навчання можна розглядати як найбільш переважний, оскільки інтелектуальні карти (карти словникового запасу) належать до наочних навчальних засобів і

правильне їх застосування в процесі оволодіння учнями іншомовною лексикою може принести найефективніші результати. Єдина умова для вчителя – точно знати, до якого стилю навчання належить учень (загалом чи здебільшого), а також вибрати та запропонувати їм належне призначення відповідного рівня мовного рівня та їхніх індивідуальних інтересів.

Учні переважно аудіали отримують нову інформацію через слух і мовлення, коли вони чують себе. Вони часто вважають за краще слухати, як щось робити, а потім повторювати основні моменти вголос, щоб допомогти запам'ятати.

Для такого типу навчання краще записувати лекції, а потім прослуховувати їх; повторювати матеріал вголос і своїми словами; обговорити матеріал у групі разом з іншими учнями; читати підручники вголос [7].

Цей стиль навчання не так яскраво пов'язаний із методикою застосування інтелект-карт для нової лексики іноземної мови, але вдумливий, креативний і працьовитий учитель все ж може знайти правильний підхід до таких учнів. Наприклад, спеціальні інтелектуальні карти можуть містити транскрипцію нових слів, окрім слів і малюнків, і це може сприяти кращим результатам навчального процесу. Можна навіть застосувати короткі вірші, що містять нову лексику, тоді як заголовок/мережеве посилання на них можна впорядкувати в розумовій карті.

Третій стиль навчання, кінестетичний, означає, що учні люблять використовувати свої руки для вивчення нових матеріалів. Вони вважають за краще демонструвати, як щось робити, а не пояснювати це словами, і зазвичай віддають перевагу груповій роботі більше, ніж іншим типам стилю навчання. Таким учням слід досить часто робити перерви в навчанні і вивчати новий матеріал одночасно з чимось активним (наприклад, читати підручник і жувати жуйку; працювати і стояти або рухатися); їм краще спробувати взяти заняття з інструкторами, які включають багато демонстрацій і польових робіт. Учням із переважаючим таким стилем навчання краще було б отримати завдання самостійно скласти кілька різних розумових карт. Крім того, завдання слід виконувати кольоровими олівцями на аркуші паперу, а не на комп'ютері, щоб

залучити більше кінестетичної активності в процес засвоєння нових слів. У процесі навчання учням можна запропонувати додаткові завдання: виключити найлегші слова, які вже були засвоєні, і скласти нову розумову карту з рештою слів, проектуючи нові зв'язки між ними [12; с. 22].

Емпіричне дослідження, проведене міжнародною групою вчених в Індії, довело, що візуальне навчання є найбільш природним способом отримання учнями нових знань і навичок. Це можна пояснити тим, що в реальному житті більшість інформації люди отримують за допомогою очей. Тому було б цілком доцільно використовувати це природне джерело отримання нової інформації, в тому числі й нової лексики.

У випадку вивчення іноземних мов візуальне навчання є одним із найцікавіших і стимулюючих методів. Існує важливість зв'язку між баченням і мисленням. Візуальне навчання означає здатність учнів структурувати та організовувати видимі елементи навчального процесу. Багато різних медіа та стилів візуальних матеріалів можуть бути корисними для тих, хто вивчає мову. Це означає, що всі аудіовізуальні матеріали позитивно впливають на вивчення мови, якщо вони правильно використовуються. Під час викладання мови та процесу навчання студенти використовують очі, вуха; але їхні очі важливіші для навчання [9].

Візуальне навчання – це стиль викладання та навчання, за якого ідеї, правила граматики, словниковий запас та інша інформація пов'язуються в мозку учнів із зображеннями та візуальними техніками. Візуальне навчання – це процес, у якому учні отримують знання та розуміння переважно за допомогою візуальних засобів, таких як друковані слова, картини, малюнки, скульптури, карти, фотографії, діаграми, відео, телебачення, графіки, діаграми, зображення, фільми, газети, знаки, слайди. Ці речі допомагають ефективніше викладати навчальний контент. Вони збагачують процес навчання інтерактивними ефектами, а вчителі використовують їх, щоб зробити матеріал цікавішим, легшим для розуміння та запам'ятовування. Візуальне навчання є чудовим способом навчання, воно допомагає підвищити інтерес студентів до іноземних

мов, робить процес навчання більш приємним і підвищує інтерес студентів на більш тривалий час. Візуальні інструменти включають зображення, об'єкти та речі, які студенти можуть бачити та говорити про них. Візуальні засоби важливі, тому що демонстрація візуальних матеріалів привертає увагу до значення та допомагає зробити мову в класі більш реальною та живою; коли учням є на що подивитися, особливо нові, це утримує їхню увагу та робить уроки цікавішими. Такий спосіб навчання/навчання передбачає попередньо проаналізований принцип діяльності, що призводить до мовленнєвої активності студента через емоційно-розумову роботу. Врахування різних аспектів роботи вчителя та учня над оволодінням новою іншомовною лексикою може бути дуже плідним. Крім того, такий спосіб роботи точно буде ефективним [10].

Наочні посібники можуть бути корисні на будь-якому етапі уроку: для допомоги в презентації нової мови чи вступі до теми, як частина мовної практики, а також під час повторення учнями мовних правил. Вчителі можуть використовувати хороші наочні посібники багато разів і ділитися ними з іншими викладачами. Візуальні учні отримують великі обсяги інформації за раз, а не для того, щоб поступово накопичувати окремі факти чи робити маленькі кроки на практиці. Візуальне навчання приваблює майже всю концентрацію особистості, тому що воно робить процес навчання більш цікавим і дає учневі новий досвід і, зрештою, призводить до ефективного спілкування мовою.

Філомінраджд також підкреслює, що повідомлення є ключовим засобом візуального навчання, зв'язком між суб'єктом та об'єктом. Це означає, що це стосунки автор-повідомлення, а також відносини аудиторія-повідомлення. Влада ЗМІ сильно вплинула на освіту. Навчання стає нудним, коли учні не мають права задавати запитання та взаємодіяти з учителем та іншими учнями, а візуальне навчання створює таку можливість, це може бути новим способом успішного викладання та навчання.

2.2. Аналіз результатів формування потенційного словника учнів

Для виявлення реального рівня сформованості лексичної навички філологічних знань студентів Державного професійно-технічного навчального

закладу «Свеський професійний аграрний ліцей», у двох паралельних групах на констатуючому етапі експерименту нами було проведено два анкетування: «Чи любите Ви читати періодичні видання?» та «Анкетування на визначення обізнаності учнів у питаннях формування розширення власного словника англійської мови».

Науковий експеримент проводився в двох групах, одна з яких була експериментальною групою, студенти іншої склали контрольну групу. Це були тести множинного й немножинного вибору, студентам було запропоновано відповісти на наступні запитання, вибираючи відповіді, що на їхній погляд найбільш точно відповідали рівню їхньої обізнаності та їхньому ставленню до означених вище питань. Щодо другого тесту, який стосується лексичної компетентності, то, відповівши на запитання, можна було зробити висновок наскільки студенти відповідально та свідомо ставляться до своєї лексичної компетентності.

Зміст питань першого тесту змушував студентів замислитися над цілком реальними проблемами читання в їхньому житті та спробувати знайти оптимальне їх вирішення, при якому загальні та мовленнєві компетентності будуть гарантувати їм успішне функціонування в англійськомовному середовищі, що підвищить їхню конкурентоспроможність на ринку праці. Щодо другого тесту, то студентам треба було подумати над тим, що впливає на стан їхнього англійського словника і як його можна збагатити.

1. After John finishes nursery, he'll go to _____.

- a.secondary school
- b.high school
- c.college
- d.primary school

I'm thinking about _____ chemistry next year because I'm finding it very boring.

- a.enrolling
- b.dropping
- c.failing

d.sitting

The teacher called Tim's parents because he hadn't been _____ any of his classes.

a.doing

b.sitting

c.attending

d.graduating

I am currently doing a _____ on the ancient Egyptians for history class.

a.exam

b.project

c.research

d.presentation

I was very relieved when I found out that I'd _____ all my exams.

a.sat

b.passed

c.got

d.revised

2.

I hope I get a good for my essay.

I was disappointed when I found out that I'd my exam.

After Luke from high school, he'll go to university.

I had to do a lot of for my geography project.

Students who are exams must leave their phones in their bags.

Larry was for his rude and anti-social behaviour.

We have to our assignments by 4 p.m. on Friday.

If I could abroad, I'd like to go to France.

When I in the course, I had to fill in a lot of forms.

I really don't enjoy for exams.

3.

enrol – essay – exam – expelled – graduate – hand in – homework – revising –

presentation – university

Ken left with a diploma in languages.

Before I in the course, I need to know how much it will cost.

I am sitting an next week, so I need to revise.

Diana gave an interesting on light in physics class.

I have to write a 2000-word on the French Revolution.

You'll lose marks if you don't your assignment on time.

I usually do my at the kitchen table.

I spent the whole weekend for my exam.

We were all pleased when we heard that the bully had been from our school.

After I from college, I might take some time off and go travelling.

Результати анкетування та виконання запропонованих тестів виявилися наступними: із 23 студентів експериментальної групи троє продемонстрували високий рівень розуміння важливості читання англomовної періодики, набравши 12 балів із 16 максимально можливих; в контрольній групі із 20 студентів теж лише троє набрали 11 та 14 балів, що відповідало високому рівню читацької культури. Від 5 до 10 балів, що відповідає середньому рівню філологічних знань, набрали 5 студентів експериментальної групи та 4 студенти в контрольній групі. Низький рівень філологічних знань продемонстрували 5 студентів експериментальної групи та 4 студента контрольної групи.

Отже, опрацювавши анкети студентів щодо рівня сформованості лекичної компетентності, можна зробити висновок, що студенти володіють достатнім рівнем даної компетентності.

Під час дослідження ми запропонували приклади комунікативних вправ для підвищення рівня лексичної компетентності й філологічної обізнаності студентів. Також ми запропонували матеріали з даних тем із соціальних мереж та сайтів англomовних періодичних видань.

Таким чином, використання регулярно цих вправи в навчальному процесі з англійської мови дасть свої позитивні результати.

Можемо зробити висновок, що під час проведення занять з англійської мови в експериментальній групі на формуючому етапі нашого експерименту нами були використано методичний потенціал занять в філологічному плані в повній мірі, всі етапи занять і всі види мовленнєвої діяльності були задіяні.

На контролюючому етапі експерименту студентам обох груп, і експериментальної, і контрольної знову було запропоновано анкетування. Ми проаналізували результати студентів експериментальної та контрольної груп.

Кількість студентів експериментальної групи, що продемонстрували високий рівень філологічної обізнаності та свідомого ставлення до власного англomовного словника на контролюючому етапі нашого педагогічного експерименту – 3, тобто залишилась не змінною, кількість студентів із середнім рівнем філологічної обізнаності збільшилася на 3, склавши 9; відповідно кількість студентів з низьким рівнем філологічної обізнаності зменшилася на 3, склавши 1.

В контрольній групі кількість студентів з високим рівнем філологічної обізнаності залишилася також незмінною, те ж саме з середнім та низьким рівнем екологічної обізнаності.

Можемо зробити висновок, що під час виконання всіх запропонованих нами комунікативних вправ студенти використовували свої творчі пізнавальні здібності і реалізували свій індивідуальний підхід до вирішення екологічних проблем.

ВИСНОВКИ

Одна із практичних цілей викладання іноземної мови в школі – навчити учнів читати, писати й розуміти тексти науково-популярної літератури, адаптовані тексти художньої літератури. У школярів мають бути сформовані навички розуміння значення лексичних одиниць, що спираються на знайомі словотворчі елементи, на схожість у рідній та іноземній мовах, а також на контекст. Але, на жаль, як показує практика, не завжди в учнів формуються вміння розуміти текст без перекладу й самостійно працювати з книгою.

Найбільш складними для учнів у процесі читання текстів іноземною мовою є невивчені лексичні одиниці. Ця проблема особливо гостро постає перед учнями старших класів при переході до читання більш складних текстів. Постійне звернення до словника з метою подолання труднощів перетворює читання на малоефективне розшифрування іншомовного тексту. Тому одним із завдань при навчанні безперекладного розуміння тексту є розширення та формування потенційного словника учнів.

Тлумачення поняття “потенційний словник” у методичній літературі є неоднозначним. Слова, які можуть бути зрозумілі в тексті без спеціального вивчення, складають потенціальний словник. До потенціального словника відносяться:

- 1) інтернаціональні слова, подібні за звучанням і / або написанням до слів рідної мови;
- 2) похідні та складні слова, що складаються з відомих учням компонентів;
- 3) конвертовані слова;
- 4) нові значення відомих багатозначних слів;
- 5) слова, про значення яких учні можуть здогадатися за контекстом.

Досліджуючи питання формування потенційного словника, можна виділити дві основні групи здогадки про значення незнайомого слова – мовна здогадка та мовленнєва здогадка. Мовна здогадка ґрунтується на аналізі загальної структури та окремих компонентів лексичних одиниць, її графічної чи звукової форми, а мовленнєва здогадка – на аналізі позиції лексичних одиниць в реченні, її

семантико смислових зв'язків із іншими лексичними одиницями в контексті, а також логічної побудови тексту.

Розвиток навичок розширення потенційного словника – довготривалий поетапний процес, у ході якого в учнів виникає й розвивається стійкий інтерес до іноземної мови. Процес формування потенційного словника для сприймання автентичного мовлення заснований на системно-комунікативному методі і складається з трьох взаємопов'язаних і взаємозумовлюючих один одного етапів: 1) лінгво-комунікативний; 2) умовно-комунікативний; 3) реально-комунікативний. Досягнення позитивних результатів на кожному етапі на пряму залежить від правильно поставлених конкретних цілей, які сприяють цілісності процесу, та обумовлюють елементи предмета навчання.

Отримані навички розширення потенційного словника допоможуть школярам виробити вміння аналізувати різні елементи тексту, працювати не тільки з художньою, політичною, але й науково-технічною літературою (наприклад, для правильного визначення поняття технічного терміна, його точного перекладу, необхідно знати й морфологічну будову терміна, і його семантичні й структурні особливості й специфіку вживання). Потенційний словник є потужним фактором у розширенні доступу до більш широкого кола текстів та забезпеченні більш глибокого їх розуміння, тому йому належить визначна роль у формуванні загального словникового запасу будь-якої особи, яка займається вивченням іноземних мов.

В основі вправ з формування потенційного словника знаходяться певні методичні прийоми. На засвоєння прийомів мовної здогадки спрямовані такі методичні прийоми як вибір лексичних одиниць, групування та переклад лексичних одиниць, співвіднесення ЛО німецькою мовою з їх еквівалентами рідною мовою. На засвоєння прийомів мовленнєвої здогадки спрямовані такі методичні прийоми: переклад речень рідною мовою, умовивід тощо. На комплексне застосування прийомів мовної та мовленнєвої загадки на рівні тексту спрямовані такі методичні прийоми як читання та аудіювання тексту.

Комплекс вправ для формування потенційного словника з іноземної мови повинен відповідати таким методичним вимогам як відповідна номенклатура вправ, послідовність вправ, розташування навчального матеріалу. Комплекс для формування потенційного словника містить вправи для навчання розуміння: інтернаціональних слів; похідних та складних слів; багатозначних слів; конвертованих слів; слів з контексту. Створення раціонального комплексу вправ у даному руслі є ключем для вирішення проблеми формування потенційного словника учнів.

Існує декілька джерел формування потенційного словника:

1. Опора на словотворчі елементи слів. Знаючи суфікси й префікси, їх значення, а також значення кореневих слів, учні можуть самостійно зрозуміти нові слова.
2. Опора на інтернаціональні слова чи схожі слова рідної мови.
3. Співвіднесення семантичних структур багатозначних слів іноземної чи рідної мов і самостійне розуміння невивчених співзначень з опорою на вивчене значення.
4. Здогадка про значення слова за контекстом.

Таким чином, викладене вище дозволяє зробити висновок про необхідність подальшої тривалої та трудомісткої роботи щодо формування потенційного словника учнів, що передбачає як безперервне накопичення і розширення словникового запасу, так і, головним чином, оперування ним у різних видах мовної діяльності – аудіюванні, говорінні, читанні та письмі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Alderson, C. J & Lyle, B. F. (2000). *Assessing Vocabulary*, (New York: Cambridge University Press.
2. Alderson, C. (1984). *Reading in a Foreign Language: a foreign language*.
3. Alonso, Andres C. (2013). *Receptive vocabulary size of secondary Spanish*
4. Alqahtina, M. (2015). *The importance of vocabulary in language learning and how to be taught International journal of teaching and education, 3(3), 21-34.*
5. Brewser, J., Ellis, G. & Girard, D. (2002). *The Primary of English Teacher's Guide (New Edition)*. Harlow: Pearson Education Limited. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Cameron, L. (2001). *Children learning a foreign language. Lynne Cameron Teaching Languages to Young Learners, 1-20.*
7. Coady, J., Magoto, J., Hubbard, P., Graney, J., & Mokhtari, K. (1993). *High frequency vocabulary and reading proficiency in ESL readers. In T. Huckin, M. Haynes and J. Coady (Eds.), Second language reading and vocabulary learning. New Jersey: Ablex*
8. Coxhead, A., Nation, I. S. P., & Sim, D. (2015). *Measuring the vocabulary size of native speaker of English in New Zealand secondary schools. New Zealand Journal of Education Studies. 50 (1). 121-125.*
9. David (2011). *Teaching vocabulary by using short story: A case of fourth grade students" novel-8700799.html.*
10. Dornyei, Z. (2007). *Research Methods in Applied Linguistics. Oxford: Oxford University Press. EFL learners. Revista de Linguistica y Lenguas Aplicadas. Vol. 8, 66-75.*
11. Ellis, R. (1997). *The Study of Secon Language Acquisition. Oxford:*
12. Erkaya (2005). *Benefit of Using Short Story in the EFL Context. Journal. 44. 174-180. 10.1093/let/44.3.174.*

13. Kit Jr, J. S. (2016). Deterrence and dissuasion in cyberspace. *International security*, 41(3), 44-71.
14. Krashen, S. D. & Terrel, T. D. (1983). *The Natural Approach: Language*
15. Kurniawan, I. (2016). Measuring EFL students' vocabulary size: Why and *Language Teacher*, 31 (7), 9-13.
16. Laufer, B. and Nation, P. 1995: Vocabulary size and use: Lexical richness
17. Leki, I., & Carson, J. G. (1994) Students' perception of EAP writing
18. Lepaludier, L. (2011). Theatricality in the short story: Staging the word? *Journal of the Short Story in English*, 51, 1-10.Limited.
19. Lepaludier, L. (2011). Theatricality in the short story:Staging the word? *Journal of the Short Story in English*, 51, 1-10.
20. Mackenzie, J. Lachlan & Hannay, Mike. (2001). Developing lexical competence: a computer-assisted, text-based approach [Electronic resource] / *Cauce: Revista de filología y su didáctica*, ISSN 0212-0410, N° 24, 2001, P. 541-564. – Access mode : https://cvc.cervantes.es/literatura/cauce/pdf/cauce24/cauce24_33.pdf. - (відвідано 25.04.2023).
21. Mahmudah, Dzur R. (2014). The correlation between studnets' writing meaning from context during normal reading. *American Educational*
22. Murcia, Marianne Celce. 2001. *Teaching English as a Second or Foreign*
23. Nagi, W. E., Anderson, R. C. & Herman, P. A. (1987). *Learning word*
24. Nation, I. S. P. (1990). *Teaching and learning vocabulary*. New York:
25. Nation, I. S. P., & Beglar, D. (2007). *A Vocabulary Size Test*. The
26. Nation, I. S.P. (2001). *Learning vocabulary in another language*.
27. Nation, P. (Ed.). (1994). *New ways in teaching vocabulary*. Alexandria, VA: TESOL.
28. Nation, I. S. P. & Waring, R (1997). *Vocabulary size, text coverages and Oxford University Press. Research Journal*. 24, pp. 237-27
29. Ur, P. (1998). *A course in language teaching vocabulary English language education. Vocabulary Knowledge: Size, Strength and Computer Adaptiveness*.

30. Державний освітній стандарт з іноземної мови (загальна середня освіта) 5 – 11 класи / керівн. автор колективу С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 1998. С. 27–32.
31. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти: затверджений Кабінетом Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392
32. Дическул В. М., Тюкалов М. В. Вплив Інтернету в якості ЗМІ на розвиток особистості учня. Обдарована дитина, 2010. №1. С. 21–24.
33. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2002. С. 158–167.
34. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 328 с.
35. Науково-методичний журнал «Іноземні мови» (ISSN (print) 1817- 8510; ISSN (online) 2616-776X) видається з березня 1995 року.
36. Русаков С. С. Потенціал соціальних мереж в сучасному навчально-виховному процесі / упорядники: Є. В. Кучеренко, С. С. Русаков. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова; ГО «Академія розвитку психологічної науки і практики». К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. №2. С. 101–102.